

PREMIOS TĚNÍ

FESTIVALOVÝ ZPRAVODAJ

NIC

ŠVARNÝ MYSLIVEČEK

URČITĚ MASIVNÍ KRVÁCENÍ

2025

2

A přijde švarný mysliveček

S tvorbou divadelního souboru STOPA z libereckého Podještědského gymnázia (od roku 2022 pod vedením člena činoherního souboru Divadla F. X. Šaldy Filipa Jáši) se na festivalech setkáváme pravidelně. Tvorba to bývá ryze autorská a osobní, stejně jako bývá bezvýhradnou generační výpovědí jeho členek a členů. Nejen na Přemostění byla šance zhlédnout inscenace Egocentrická samota (2022), Kolečky beze smyslu (2023) či loňskou Bon Voyage. Letos Liberečtí přijeli s groteskní mnohožánrovkou s detektivní zápletkou, která se odehrává v roce 2045 na abiturientském srazu, dvacet let po maturitním plesu.

Výroční sraz jako vděčná výchozí situace (a jako inscenační rámeček) tvůrcům poslouží jednak k představení ostře vyosených charakterů (či spíše karikatur) ověřených povětšinou mluvícími jmény (Brzobohatý, Klátil apod.) a také nám v expozici předloží problém, po jehož příčině je třeba pátrat. Jedna ze spolužaček, sportovkyně, totiž nikdy v dospělém životě neuspěla a neudělala žádnou kariéru a navíc má z maturitního plesu okno. Pak už jen stačí, aby všechny přítomné spolužačka esoterička uvrhla do hypnotického transu, a můžeme se propadnout do roku 2025, přímo do kulturního domu, kde zmíněný ples právě začíná.

Nebudu prozrazovat pointy, kdo najde nebo ztratí lásku, kdo projde nebo neprojde coming-outem, kdo koho podvede či s kým si kdo bude důvěřovat, které přátelství se rozpadne a které naopak zpevní, kdo fetovat začne a kdo s tím naopak sekne. Ale věřte nevěřte, tohle vše se v rámci tohoto Posledního setkání stihne odehrát. Crazy dějem nabitá třicetvrtěhodinka se však utápí v zásadním dramaturgickém problému: všechny ty (rádoby osobní, ale ve skutečnosti povrchní a anekdotické) mikropříběhy působí spíše odstředivě a jednak tak odvádí naši pozornost od centrálního problému a jednak je jeho finální rozuzlení natolik neuvěřitelně absurdní a marginální, že dramata všech ostatních postav mají proti němu až antický rozměr. Tahle liberecká Euphoria rozhodně však není žádný Oidipús pátrající v minulosti, ačkoliv kulhavá noha se ukáže také jednou z osudových příčin toho zlého.

Celá inscenace pak působí jako pouhá expozice, pilotní díl k rozsáhlejší sérii, v které bychom mohli sledovat, jak se po dvaceti letech znovunavázaný vztah konspirátorky a švarného myslivečka, který doposud žil jen se svojí srnkou, dále rozvíjí. Zde však zůstane jen ta pomyslná „pomlka a pár teček“.

Ivo Kristián Kubák

(S laskavým svolením čtenářovým cituji v recenzi bez dovolení několik slov a verš z básně Karla Hynka.)

Jak jste se dostali k tématům maturitního plesu v kombinaci třídního srazu po několika letech?

Adriana Michálková: My jsme na úplném začátku chtěli vytvořit něco souvisejícího s Poslední večeří, načež jsme se společným brainstormingem dostali k maturitnímu večírku, což zároveň odpovídá naší věkové kategorii.

Adéla Horčíčková: S nápadem třídního srazu přišla Adriana, tedy konkrétně se situací, v níž postava Mirka zahýbá svojí přítelkyni Báře s Gabrielou, se kterou má později dítě, a vůbec o tom neví. Všechno se muselo vyjevovat až zpětně. Tohle byl náš základní kámen, na nějž jsme pak postupně nabalovali další nápady a rozvíjeli. Potřebovali jsme pro ně záminku, aby svůj úlet skrývali, což byla situace úrazu Víki.

AM: Pamatuju si, že na začátku školního roku jsem se potkala s jednou kolegyní a povídaly jsme si, čemu bychom se mohli na dramaťáku věnovat. Napadl nás tenhle bizár o Mirkovi a Gabriele, kteří podvádějí své partnery.

Filip Jáša: Mám pocit, že už od samého začátku byl záměr jít do nějakého tvaru, kde budou dvě časové roviny, ale už si nepamatuju, z jakého důvodu jsme se na tom shodli. Nejdříve jsme se věnovali dějové linii maturáku, na čemž jsme si zkoušeli výstavbu zápletky, tedy expozici, kolizi, krizi atd.

Těšíte se na svůj maturák? Jaká máte očekávání?

(jednohlasně) Joouooo! Těšíme!

AH: Doufáme, že se nebude dít něco podobného jako v inscenaci. My jsme teď ve třetáku, takže aktivně plánujeme. Máme už téma, datum, fotografy, moderátora, DJ a zkrátka všechno.

DS Stopa: Téma našeho reálného maturáku je „Šťastně až navěky“

Jaké je téma, pokud ho můžete prozradit?

AH: Plánovaný název je „Šťastně až navěky“.

Odkud jste čerpali jednotlivé archetypy postav studentů?

AM: My už jsme tehdy s tou kolegyní vymyslely koncept, že by tam docházelo k podvádění, a už jsme trochu řešily, kdo by mohl být jaké povahy. U Mirka jsme hned věděly, že během roviny třídního srazu bude totální loser s pleší, ale v minulosti byl populární. Líbil se nám ten kontrast.

FJ: Bylo to hodně složité. Na tabuli jsme měli nákresy a stále jsme naráželi na momenty, kdy něco nefungovalo. Brainstorming probíhal tak, že čím větší blbost, tím lepší, a jen vymyslet, jak to tam koncepčně zasadit.

AH: Pak jsme si chtěli stanovit nějakou postavu, která bude vším provázet a nakopne návrat do minulosti. Postava Víki de facto otevírá celý příběh, vzhledem k tomu, že si nepamatuje, co se jí stalo a jaký je důvod jejího kulhání.

Milan Hábl

Spolubydlení s bubáky

Karlovarský divadelní soubor Marmeláda pod vedením Jana Kindla v inscenaci s názvem *Bludy* adaptuje komiksovou předlohu *Bludy v hlavě: Úzkosti, pochybnosti a jiní spolubydlíci* katalánského autora Alfonsa Casase.

Casas se ve svém díle věnuje úzkostem a jiným nekalým žvlům, případně démonům, co svou přítomností v našich hlavách negativně ovlivňují lidské fungování ve společnosti, aniž by se to na první pohled mohlo zdát. Vidíme sled krátkých situací ze života jednoho hudebníka, jenž svádí vnitřní boj s těmito bludy, které jsou kromě dalších čtyř členů souboru také materializovány prostřednictvím několika ponožkových maňásků.

Jednotlivé výstupy jsou prokládány temnou a depresivní melodií, během níž zaznívají zlomky textů americké zpěvačky a skladatelky Billie Eilish, která je mezi dnešní mladou generací velmi oblíbená. Úryvky převážně pocházejí z jejího alba publikovaného roku 2019 *When We All Fall Asleep, Where Do We Go?*, což souvisí s černými očními stíny a rtěnkou dvou představitelů bludů. Konkrétně na začátku videoklipu k písni *bury a friend* se zpěvačka zjevuje pod postelí – jako to dělávají bubáci –, čímž dochází k propojení s komiksovou zápletkou nejmenovaného individua, jemuž jedinou společnost v životě dělají bludy, které mu okupují okolí postele.

Hudebník si postupně začne uvědomovat, že svůj souboj dokáže vyhrát jen tehdy, až s hlavou vztyčenou přijme tyto demony a přizná si některé své nedostatky, anebo přestane věřit negativním myšlenkám paralyzujícím jeho existenci.

Mladí herci a herečky se s tematizováním každodenních úzkostí na divadelních prknech vypořádávají zcela přirozeně a uvěřitelně. S ohledem na jejich věk by člověk mohl i věřit, že si některými situacemi sami prošli nebo aktuálně procházejí.

Milan Hábl

Marmeláda: Úzkosti nám jsou zatím cizí

Jak jste se dostali ke komiksu Alfonsa Casase *Bludy v hlavě*?

Původně jsme si na hodinu měli donést nějaké knížky, které rádi čteme, a Martin donesl tuhle knížku. Ta nás všechny hodně zaujala.

Už jste se někdy na vlastní kůži setkali s nějakými úzkostmi?

Osobně zatím ne, ale dokážeme si nějak představit, jak úzkosti dokáží ovlivnit člověka.

Jak vás napadlo do inscenace zapojit hudbu Billie Eilish?

Když jsme se setkali nad tím, jakou hudbu bychom chtěli do inscenace zapojit, navrhla jsem Billie, protože ji poslouchám přibližně od roku 2019, díky svojí starší ségře. Zamlouvá se mi její hudba, texty atd. Celkově mi přišlo, že se atmosféra jejich písní do inscenace hodí.

Plánujete se v budoucnu věnovat něčemu podobnému, co se týká osobních témat? Nebo byste si chtěli vyzkoušet něco jiného?

Ted' máme připravený takový projekt ve spolupráci s organizací Paměť národa na téma období druhé světové války, koncentračních táborů apod. Konkrétně pochodu smrti a života pamětníků.

Další depresivní záležitost?

Děcka mají letos repertoárově docela depresivní období, poněvadž jsme se doposud věnovali jenom šťastnějším tématům. Hlavním záměrem bylo uvědomění si, že život není jenom řachanda.

Milan Hábl

David Bláha a Barbora Šplíchalová: První pomoc na posledním Přemostění

Toto je váš první seminář na Přemostění, měli jste nějaká očekávání?

Ano, je to náš první seminář v rámci Přemostění, ale jinak máme s podobnými kurzy zkušenosti. Nejvíc nás zajímalo, jaká bude věková skladba účastníků, a byli jsme překvapeni – čekali jsme starší skupinu. V první pomoci totiž může hrát roli stud, protože se lidé musí fyzicky interagovat. Přesto se zatím vše dobře osvědčilo. Taky jsme přemýšleli, jak se k tomu postaví divadelníci, protože nejsou naši běžnou cílovou skupinou. Ukázalo se ale, že s kontaktem nemají problém a jsou velmi aktivní, což nás příjemně překvapilo.

Jaká je nejvýraznější paralela mezi divadlem a první pomocí?

Snažíme se, aby kurzy nebyly jen o sezení a povídání, ale co nejvíc akční. Hrajeme scénky, takže divadelní um je důležitý hlavně v komunikaci a projevu – jak člověk působí na oběť a jak zvládne krizovou situaci. Reakce na zranění se liší, někdo panikaří, jiný reaguje klidně, a to je potřeba zvládnout. Další velká paralela je v maskování. Maskovací kufr by se s drobnými úpravami dal využít jak pro první pomoc, tak pro divadlo. Samozřejmě, divadlo běžně nepotřebuje realistické kostní zlomeniny, ale možnosti jsou široké.

Dá se divadelní um využít přímo v zdravotnictví?

Ano, v nemocnici ho využívám denně při komunikaci s pacienty, hlavně na pohotovosti. Práce s lidmi někdy vyžaduje herecké dovednosti. Často se medicína a umění vnímají jako protiklady, ale jejich spojení má smysl. I v divadle se může stát cokoliv – na Hronově jsme opakovaně zasahovali během představení. Pavel Skála je asi náš nejvěrnější „klient“, protože snad neproběhne festival, aby nepotřeboval ošetření.

Co je na kurzech první pomoci nejpůvodnější?

Určitě masivní krvácení – je vizuálně výrazné a působivé. Dnes jsme se soustředili na základy, práci s člověkem v bezvědomí a dýchání, ale zajímavější věci nás teprve čekají.

Jak pracujete s tím, že simulace mohou být pro někoho až příliš realistické?

Na začátku nastavujeme jasná pravidla – účast na simulacích je dobrovolná a každý může kdykoliv odstoupit. Nevíme, čím si účastníci prošli, co pro ně může být spouštěčem nepříjemných vzpomínek. Důležité je, aby se cítili bezpečně. Občas si někdo při simulaci skutečně ublíží a pak je těžké rozeznat, co je hra a co realita. Máme proto jasně nastavené mantinely.

Jaký je nejdůležitější tip pro první pomoc, na který lidé zapomínají?

Největší problém je, že lidé očekávají, že pomůže někdo jiný. Ale ve skutečnosti to budete vy, kdo musí jednat. Druhá klíčová věc je vlastní bezpečnost. Lidé se často vrhnou do pomoci bez rozmyslu a nakonec se sami stanou oběťmi. Hřbitovy jsou plné hrdinů – pomáhat je důležité, ale jen pokud je to bezpečné.

Diviš Novák

Co můžeme obětovat

Jako festivalový dramaturg moc nevěřím na předem proklamované dramaturgické linie: nakonec se na největším festivalu program stejně seskládá pod vlivem tolika pragmatických rozhodnutí, nahodilostí a kompromisů, že možnost opravdu ovlivnit program tematicky či názorově mají dramaturgové jen velice omezenou. Zato ale opravdu hodně věřím v to, že se dramaturgické linie festivalů skládají samy a že k tomu vůbec nepotřebují pomáhat.

První tři čtvrtetní inscenace mě v tomhle utvrdily velice vrchovatě. Inscenaci NIC souboru Děti v ohni a režiséra Pavla Skály spojuje s Posledním setkáním a zejména s Bludy hmatatelné téma životních pochybností, ba existenciální prázdnoty, kterou není možné podceňovat v žádném věku – téma je to nesporně silné a v inscenaci NIC promlouvá opravdu hlasitě.

Zároveň Bludy a NIC taky v mém diváckém vnímání poji jistý rozpor, který vyvolává napětí mezi kódem vyprávění předlohy a kódem vlastní výpovědi. V případě Bludů jsem o komiksové předloze věděl z anotace dopředu, u NIČEHO mě ke stejnojmennému dánskému románu dovedlo až zpětné googlování jména protagonisty, ale že nějaká literární předloha existuje, o tom jsem poměrně záhy nepochyboval.

Inscenace Děti v ohni je nesporně postavená ve velice sebevědomém gestu, vypráví metaforicky, rozmyšleně (jen tedy tuším, že o mnoho jsem přišel, když jsem neviděl na podlahu), hluboce před ní smekám, ale opravdu naléhavě ke mně promlouvala tehdy, kdy jsem upřímně věřil v osobní zpověď. Nihilistický pocit, že nic nemá smysl, je uvěřitelný, v dnešním světě obzvlášť. Motiv kolektivního obětování věcí, v nichž každý jeden nějaký smysl snad přece jenom spatřuje, má svou velkou působivost – ale pro mě byl přesvědčivý jen do té chvíle, dokud jsem věřil, že se pohybujeme v rámci opravdu osobního sdílení. Od chvíle, kdy se začalo hrát o defloracích a utátých prstech a nálada okázale zhoustla, začala se mi zase zjevovat jenom chytrá, úctyhodná zpráva o tušené literární předloze.

Je to slibně založeno, je to s ohromnou kolektivní energií a obdivuhodnou výrazovou suverenitou zahráno, ale neodpusť-li si metaforu, která se mi nabízí až neodolatelně, myslím, že by inscenace NIC měla odhodit a spálit ještě víc ze své předlohy. Síla kusu tkví podle mě v tom, v čem jej inspirovala a co soubor osobně rozvinul, nikoliv v lite(ratu)ře. Ovšem uznávám: píšu tyhle řádky bezprostředně po zhlédnutí, dveře ze svého nocoviště v ZUSce mám na chodbu pootevřené – a slyším útržky rozhovorů, které se kolem témat NIČEHO točí. Je tedy jasné, že už v téhle podobě ta síla vůbec není malá.

Michal Zahálka

Deti v ohni: Čo má v našom živote zmysel?

Diváci mali možnosť vidieť predstavenie s názvom Nic, ktoré ste vytvorili na základe knižnej predlohy. Prečo ste sa preň rozhodli, a čo vás na ňom najviac zaujalo?

Všetci: Zaujala nás myšlienka toho, čo má v našom živote zmysel. Chceli sme nad tým spoločne polemizovať. Sme väčšinou zvyknutí na štýl komédie a chceli sme si vyskúšať niečo vážne. Zaujala nás aj tvorba podľa predlohy. Zároveň bola pre nás výzva to, že sme museli vystúpiť z našej komfortnej zóny.

Pocity, ktoré predstavenie v divákovi zanechá, sú mrazivé. Ako sa na javisku cítite vy, ako kamaráti hlavnej postavy, ktorá tvrdí, že v živote nič nemá význam?

Všetci: Myslím, že sme sa do toho úplne nemohli vcítiť, obzvlášť niektoré postavy. Je to v konečnom dôsledku dosť traumatický príbeh. Každý z nás sa snažil prirovnať si tie veci k tým, ktoré majú pre neho v živote zmysel. Museli sme prepojiť postavy z knihy s nami a nájsť v knihe paralelné veci, ktoré sú aj v našom reálnom svete.

Na základe čoho ste si rozhodli postavy spolužiakov?

Všetci: Každý z nás na začiatku povedal to, čo by na kopu odovzdal sám za seba, a potom sme to spojili s príbehom. Vlastne sme si vypísali všetky veci, ktoré sa na kopu odovzdávajú, a potom sme sa len rozprávali, že kto chce čo. Kým sme sa všetci stotožnili so svojou postavou, museli sme sa niekoľkokrát vymeniť.

Čo by ste na kopu dali vy sami za seba?

Všetci: Spomienky. Nehmotné veci. Fotky. Háčkovaného plyšáka, ktorý je ručne robený a tým pádom nikde neexistuje rovnaký. Zlatú retiazku, mám ju po mojej babičke, ktorá už nie je medzi nami... Asi sa všetci zhodneme na tom, že by to boli spomienky a zážitky v rôznych formách.

Áké tri slová najviac vystihujú vaše predstavenie?

Všetci: Nič, niečo a význam.

Lucia Bihariová

Něco o něčem, co není, ale vlastně je

Pražská divadelní skupina „tři kluků“ m³ v anotaci ke své inscenaci Theatrum utrhum uvádí, že se jedná o autorské představení [sic!] o tom, co je a není divadlo. Inscenační rámec tvoří setkání náhodných truchlících na pohřbu T. Utruma, kterého však ani jeden z nich neznali. Po nějaké době přijdou na to, že jsou ve skutečnosti pozůstalí, neboť se jedná o pohřeb divadla, s nímž měl každý z nich zdánlivě cosi do činění. Formou kabaretu pak tito tři sirotci postupně představí svůj údajný vztah k divadlu: nejprve moderátor kuchařskou televizní show, gamer svůj herní stream a komiksový autor westernovou přestřelku. V průběhu jednotlivých skečů používají s nadsázkou rekvizity, někdy reálné, někdy plošné, někdy imaginární, a to vše velmi ledabyly a bez hlubší logiky. Navzájem se osočují, že ani show, ani stream a ani komiks ve skutečnosti divadlem nejsou, a na závěr přijde šokující odhalení: rakev s mrtvým divadlem je také jen rekvizita, takže divadlo vlastně mrtvé není. A přidají ještě více šokující pointu: že všechny tři výše zmíněné žánry jsou ve skutečnosti v divadle obsaženy.

V průběhu představení jsem si kladl spíše filozofické otázky podobné těm o stromu, co spadne v lese, kde nikdo není: je vůbec možné divadlem tvrdit, že divadlo zemřelo? Barthes přece musel svoji stať o smrti autora na tu dvojstránku také nějak sám autorsky pojmut! Je loď, jejíž všechny součásti byly postupně vyměněny, stále tou samou lodí? Je to přece pořád loď! A co když vyměníš všechny součásti divadla? Pokud nikdo nikdy nezjistí, že jsi udělal něco špatného, je ten čin stále špatný? A platí to samé i o špatném divadle? A vzpomněl jsem si i na slavné Císařovo „tak, a co teď s tím, pánové?“

m³ se v inscenaci zdánlivě snaží odhalit papundekl divadelních iluzí, ale ve skutečnosti jej ani trochu nenadzdvihnou. Na své pouti si nejenže nekladou žádné překážky, spíše jen tak ledabyly vrší vtípky na divadelní témata, někdy povedené, někdy zbytečné, ale postavy jako by vlastně ani neměly k jednání žádnou motivaci, jde o pouhý hec. A stejně nedbale se inscenace chová i sama k svému tématu. Je nepřesná a ve svých východiscích i závěrech dokonce mylná. Možná sice všichni hrajeme divadlo, ale nikoliv neustále. Je-li totiž divadlem vše, pak není divadlem nic.

Ivo Kristián Kubák

m³: V rakvi nakonec neskončil Shakespeare, nýbrž samotné divadlo.

Jak vznikl první impuls k této inscenaci?

Inscenace vznikla spontánně – v kavárně padl nápad mít na jevišti rakev. Původně v ní měl ležet třeba Shakespeare, ale nakonec jsme si řekli, že v ní bude samotné divadlo, které vstane z mrtvých.

V inscenaci je patrná improvizace a vzájemné napojení mezi vámi. Jak vznikl celý proces? Bylo to na bázi improvizace, či precizní dumání nad scénářem?

Tvorba probíhala jako kombinace improvizace a selekce nejlepších momentů. Zkoušeli jsme různá témata, rozehrávali scény bez přípravy a vybírali, co fungovalo nejlépe. Zároveň jsme přemýšleli o tom, co nás spojuje, co nás baví a v čem jsme silní. Lektoři během diskuze náš formát označili jako určitý druh kabaretu, a to nám vlastně dávalo smysl – takový styl nám sedí.

Diviš Novák

Hluboko do morku

Někde v průsečíku mezi prózami Jakuby Katalpy a Dory Kaprálové, Pétera Esterházyho a Vladimira Nabokova se krčí nepříliš rozsáhlá a textově úsporná debutová novela *Tento pokoj se nedá sníst* slovenské autorky Nicol Hochholczerové, která vyšla v roce 2021 (česky 2023). Kniha vyvolala na slovenské kulturní scéně rozruch kvůli svému otevřenému a syrovému zpracování znepokojujícího tématu sexuálního násilí. Příběh dvanáctileté dívky Terezy a jejího šestiletého vztahu s o téměř čtyřicet let starším sexuálním predátorem Ivanem zkoumá dynamiku tohoto toxického vztahu, dotýká se témat důvěry, manipulace, moci a kontroly. Autorka používá poetický, vybroušený a ostrý jazyk plný symboliky a metafor, styl vyprávění je přímý a úsporný, bez zbytečného patosu či sentimentality. Není divu, že v průběhu těch čtyř let vzniklo již několik slovenských a minimálně jedna česká inscenace tímto textem inspirovaná.

Nitranská inscenace *Izba*, která tento text přenáší na jeviště v monodramatické formě, se poměrně věrně drží střípkovitého zachycení reality hlavní hrdinky a jejího vnímání okolního světa. Vznikla tak krátká (zhruba třicetiminutová) pohybově výtvarná jevištní povídka, ve kterém retrospektivně zažijeme proměnu Terezy z důvtipné žačky základní školy (která píše povídky stylem podobným jako Franz Kafka) na zhroutenou trosku poté, co ji Ivan opustí. Amanda Shojai jako Tereza vede dialog jednak sama se sebou (celou inscenaci doprovází subtilní zvuková stopa plná zvuků a útržků monologů) a jednak skrze několik reálných rekvizit a částí kostýmů. Díky (v dobrém slova smyslu) schematickým slovním projekcím se snadno přesouváme z izby do izby, na koupaliště apod. Útržky textů se na projekční ploše objevují i významotvorně – pojmenovávají některé předměty, situace a verbalizují Tereziny myšlenky.

Tenhle multimedialní mix má nejsilnější účinek zejména v syrových formulacích autorky předlohy, protože některé pohybové kreace Shojai působí až příliš efektně a vy kalkulovaně. Režijní vedení Štefana Foltána teenage herečku stylizuje do tak trochu ufnukané naivky, čímž se účinek celého představení spíše oslabuje (ta dívka píše povídky jako Kafka, kriticky čte Hemigwaye a Esterházyho, to není přece žádná naivní popleta!). Herečka pak v postavě nemá od příběhu potřebný civilní odstup a její dramatický osud se posouvá na hranici sentimentálního kýče. Otázkou také zůstává, komu je vlastně představení určeno? Interaktivní vsuvka, v které se Shojai mimo roli ptá dívek a žen z publika, co by dělaly, kdyby se s podobným příběhem setkala jejich dcera nebo ony osobně, napovídá, že spíše mládeži (a ženám). Jenže pak příběh postrádá jakoukoliv interpretaci nebo potřebný climax. Ostatně ani s odpověďmi, které se herečka dozví, se nijak dále nepracuje, pouze za ně divákům děkuje.

Rozhodně je však inscenace inspirativní svým přístupem k práci s médií a nedramatickým textem a přenáší nás svým obsahem hluboko do morku mrazivých vztahů. Zhoubná syrovost, kterou možná zhltneme na jeden nádech, ale jen tak snadno nevydýcháme.

Ivo Kristián Kubák

Amanda Shojaii: Motýle, víno a vlasy

Tvoja inscenácia vznikla na základe textov Táto izba sa nedá zjesť, prečo si sa rozhodla práve pre túto knižnú predlohu?

Raz som počula prednes jednej baby, ktorá recitovala práve toto dielo. Ani som vlastne nevedela, že to je o vzťahu nejakého staršieho muža s mladším dievčaťom, ale veľmi sa mi ten prednes a ukážka páčili. Zároveň som chcela robiť monodrámu, no nevedela som, na akú tému. Potom som si spomenula práve na ten prednes, prečítala som si celú knihu a už sme sa toho držali.

Je to tvoja prvá monodráma, tak ako sa cítiš, keď na javisku stojíš úplne sama?

Zo začiatku som mala celkom stres. Dokonca aj dnes, keď som išla za divákmi, tak som z toho bola trochu vystresovaná, ale inak celkom v pohode. Samozrejme je to iné, ako keď sme viacerí, ale už som si na to zvykla.

Počas predstavenia prídeš medzi divákov a pýtaš sa ich na otázky súvisiace s témou predstavenia, ako na to zvyknú reagovať?

Väčšinou sú dosť zmätení a zo začiatku bývajú ticho, to sme videli aj dnes. Ale niekedy sú to odpovede, kedy vidím, že sa nad tým zamysleli a berú to vážne. Na druhej strane sú aj takí, ktorí povedia niečo len tak, zo srandy. Myslím, že dnes sme tu mali všetky typy.

Téma tvojho predstavenia je veľmi silná, otvorila ti v niečom oči?

Otvorilo mi to empatickú stránku. Popritom ako sme veľakrát tieto texty interpretovali a snažili sme sa na to pozrieť z rôznych uhlov pohľadu, tak mi to vytvorilo určitý názor.

Aké tri slová najviac vystihujú tvoje predstavenie?

Motýle, víno a vlasy.

Lucia Bihariová

Kuse ze čtvrté diskuse

Víme: zápisy z rozborových seminářů patří k tomu nejvyhledávanějšímu v každém festivalovém zpravodaji. Jsou především zdrojem škodolibého potěšení – nebohý zapisovatel se snaží držet tempo s diskusí a ač dobře ví, že je to v zásadě marný boj, snaží se zkruslovat řečené alespoň co nejméně a zhruba pochyťat, kdo co říká. Tímto se předem omlouvám všem, jejichž názory zkruslím, všem, jejichž názory nezachytím vůbec (určitě byly zajímavé, ale mohl jsem se jednoduše potřebovat napít), všem, jejichž jména nezapišu (dost možná vás znám, jenom jsem neviděl jistě, kdo mluví), a konec konců i všem, jejichž jména zapišu. Věřte, že jsem se snažil, a následujících mnoho řádků berte prosím zejména jako nabídku nahlédnout alespoň zhruba do toho, o čem a v jakých obrysech byla (přibližně a mimo jiné) řeč.

DS STOPA: Poslední setkání

Jakub Hulák: Já jsem dostal za úkol to trochu moderovat, uvidíme, jak to bude potřeba. Rádi bychom začali diváky – do diskuse nemusejí vstupovat jen poučení diváci. Sešla se nám dvě představení, která přinesla podobný motiv návratu v čase, ohlédnutí za událostmi života. Začneme Posledním setkáním. Prosím nějaké odvážlivce. Je to vždycky těžké začít, ale je to vždycky velká prestiž být tím prvním na přehlídce, která právě začíná.

Slečna ze souboru Marmeláda: Mně se to strašně líbilo. Kdyby to bylo v televizi, budu se na to koukat pořád dokola. Oslovil mě typ humoru.

Maya Skálová: Souhlasím, a hrozně mě nadchlo, že jste si složili autorskou písničku, ta mi pak ještě dlouho hrála v hlavě.

Hlas z pléna: Někdy ta písnička přeřvala hlas z mikrofonu.

Diviš Novák: Do mého šálku kávy jste se humorem netrefili. Kdybych se bavil, možná bych se nezamýšlel, ale takhle mě zarazila třeba ta jenom naznačená společenská témata. Třeba mě mrzelo, že téma identifikace se středním rodem se jen zmíní, ale nedozvíme se váš postoj.

Další hlas z pléna (dále DHZP): Ocenila jsem kreativní prvky, jako třeba scénu v autě.

Jakub Hulák: Zůstalo to ve vás nějak, nebo to byly jen vtipné výstupy?

DHZP: Honili hodně zájcu na jednom poli.

Slečna ze souboru Marmeláda: Líbilo se mi, jak měli hodně odlišných typových postav.

Jakub Hulák: Chápali jste to dějově?

Diviš Novák: Až v té druhé půlce jsem se v retrospektivách zorientoval plně.

Jakub Hulák: Přejdeme k porotě.

Hana Malaníková: Kdybych měla popsat svůj divácký zážitek – nejdřív jsem byla zahlcená tím, kolik je tam postav a informací. Expozice byla poměrně složitá, ale cítila jsem, jak jsem se na to napojila, užívala si situačnost té věci, a když se objevil maturák coby moment, který je opravdu váš, a celá detektivka kolem toho, co se tam ten večer stalo, opravdu jsem s tím šla. Nevím, jestli by nebylo dramaturgicky výhodnější začít ve scéně maturáku a třeba až pak se dostat k tomu, co se s nimi stane za dvacet let.

Jakub Hulák: Já jsem hodně rozuměl poznámkám ke vztahu k tématům, která se tam řeší. Vnímám tam nějaký základní autobiografický prvek: jste studenti gymnázia, říkám si, že to je třeba setkání absolventů gymnázia, na které chodíte. Případá mi jako velká výzva představovat si, jak se za dvacet let budeme ohlížet za studiem na gymnáziu a za životem, který se odehrál. Přes všechny klady jsem zklamaný, jak málo se dozvím o vás samotných – možná je to chyba, jak jsem sám jako divák nastavený, že mám potřebu dozvědět se něco o vás a o tom, jaký máte k tomu všemu vztah. Nakonec to prosviští jako anekdota a hlubší ponor, který očekávám, tam trochu chybí. Nejspíš tam tahle ambice ale vůbec nebyla.

Alena Zemančíková: Ale jestli tam nebyla, tak to je škoda – já doufám, že byla. Je fajn, když se podaří, že je něco vtipné a zábavné, ale spouště lidí se tu staly hrozné věci, zejména té sportovkyni, která následkem úrazu přišla o možnost sportovní kariéry a následně to celé reflektuje tak, že celý svůj život prohrála. Zdá se mi, že trochu lehkomyšlně přistupujete k tématu provinění. Při vši zábavnosti by ta traumata a osudy neškodilo vzít trochu vážněji, protože tam cítím spoustu otázek, na něž by pro vás nebylo těžké odpovědět, kdybyste si je vážně položili. A nemusela by to být menší legrace. Je to docela osvědčený model z detektivek, ale to nevadí, na divadle jsou všechny modely osvědčené – jde o to, co se nám skrz ně podaří říct.

Katarína Hitzingerová: Moc se mi líbily situace jako auto, rande antivaxerky a myslivce nebo hádka mezi nejlepšími kamarádkami. Měla jsem tam dojem, že jste tam opravdu za sebe – a takových momentů jsem chtěla víc. Rozhodně jsem ale cítila, že jste na jevišti jako tým.

Štěpán Pácl: Bavilo mě, co mě na divadle baví nejvíc, že se tam začalo odehrávat nějaké drama. Vystavili jste postavy problému, o kterém nečekaly, že nastane, a musely se k němu nějak postavit. Cesta k těm tématům, o kterých jsme mluvili, je skrz to, že postavíte postavu do situace – třeba tu holku, která si nechce vzít drogy. Je v situaci, že my víme, že nechce, držíme jí palce. Postavy jsou nucené řešit nepříjemnou nenadálou situaci a nemůžou z ní utéct. Najednou ten problém pocítím, chytne mě za břicho. Je hrozně cenné, že je to autorská věc, cesta zajímavého přemýšlení – tady jste prokázali dramatické přemýšlení.

Alena Zemančíková: Mám jednu téměř přizemní, ochotnickou připomínku. Celou dobu mluvíme o tom, že by tomu prospělo, kdyby to bylo pečlivější v promyšlení – a pečlivější by to mohlo být i v kostýmování. Rocker zůstane i po dvaceti letech ve stejných ošlapaných botách. Nejsou to drobnosti, na divadle všechno hraje. Když se někam dostanete, všechno vzbuzuje otázky.

Jakub Hulák: Obracím se na soubor. Nevychetli jsme, kdo je autorem textu: je to kolektivní práce, nebo to psal pan režisér?

Hlasy ze souboru: Kolektivní, tvořili jsme to sami, jen to pan režisér doplnil. / Nejprve jsme uvažovali, o čem budeme hrát, uvažovali jsme o konceptu poslední večeře, ale nakonec jsme došli k maturáku. Různě jsme se scházeli a vymýšleli postavy. První čtyři byli kytarista, dívka, která má dítě, homosexuál a přítelkyně kytaristy. Kolem toho jsme začali vymýšlet příběh, co by se na tom maturáku mohlo stát. Postavy jsme si nedělali na tělo, spíš v tom, co jsme si chtěli zkusit zahrát. Pracujeme na tom od září doteď. / Složení souboru se každý rok mění. Letos jsme jenom dva, co už byli dřív. / To, že nemáme dohraná témata, souvisí s tím, že to nebylo naším cílem, sledovali jsme hlavní linku.

Marmeláda: Bludy

DHŽP: Skláním velkou poklonu k tématu, které jste si vybrali, a k formě, jakou je vyprávíte. Jen jsem si dlouho nebyla jistá, jak starý je hrdina, jestli to je dítě, puberták, nebo dospělý.

Maya Skálová: Já jsem si taky nejdřív kladla tu otázku, ale došla jsem k tomu, že tyhle demony taky mám, a hrozně jsem se do toho vžila.

DHŽP: Já bych chtěl hrozně pochválit scénu se soudem.

DHŽP: Bylo to inspirativní, opravdové, líbil se mi závěr o tom, že každý si prochází něčím.

(A tak dál, a tak dál, chvála publika k celku i konkrétnostem se zmnožuje.)

DHŽP: Já jsem tam dospělého vůbec nečetla, protože jsem ve všech situacích viděla děti, které jste. Hrozně mě to potěšilo, připomněla jsem si, jaké to bylo, když jsem byla v tom věku.

Katarína Hitzingerová: Určitě od vás chci playlist. Ocenila jsem atmosféru melancholie, ponurosti. Nerozuměla jsem, kdy jsou strachy viditelné a kdy ne, kdy reagují na diváka, kdy tam je čtvrtá stěna. Jaká je motivace, proč začneš vyprávět.

Jan Kindl (režisér, vedoucí souboru): Nějak to asi začít muselo.

Katarína Hitzingerová: Aha, dobře... Potom se v rámci soudu začaly dít věci, ale já se přistihla, že nevnímám, protože jsem se musela zamýšlet nad tím monologem. Vychází se samozřejmě z předlohy. Místy zůstává forma verbalizovaná, zůstávají jen slova. Sáhli jste po skvělém tématu. V některých situacích jsem si prožila vlastní strachy, ale je to trochu rozhlasová hra.

Alena Zemančíková: Ne! Ne, s tím nesouhlasím.

Katarína Hitzingerová: Chci ale podtrhnout, že oceňuju to téma, které jste přinesli.

Štěpán Pácl: Velice sugestivně jste zachytili atmosféru. Je to vlastně jeden dlouhý monolog, ale v tomhle je to herecky dobře naplněný monolog. Tváří se to jako realismus, ale jde to do abstrakce. Strach je abstraktní pojem, který zvějškujete. To je způsob, jak se zbavit něčeho, co mám vevnitř. Úklid pokoje byl pro mě silný moment. Bylo by ale potřeba, aby byl důsledný. Najednou zůstane šátek pod stolem a já nevím, jestli to je symbol, nebo jestli to je nedůslednost. Člověk musí být na sebe náročný v práci se znaky.

Alena Zemančíková: Já dodám, proč jsem se tak impulzivně ohradila proti té rozhlasové hře. Rozhlasová hra je schopná jenom hlasem zprostředkovat vnitřní sváry. Ve vašem případě – a to byste opravdu mohli vylepšit – když útočí strachy, jenom to trpně snášíte, nevzniká tam vnitřní svár a dialog. Není ani nutně potřeba to vyslovovat. Kdyby to byla rozhlasová hra, musel by aspoň koktat, jinak by to nefungovalo

Jan Kindl: Já se musím Jirky zastat, jsou jenom děti z dramaťáku, nějaký vnitřní požitek...

Alena Zemančíková: Nepodceňujte je. Já se koukám, jak se na mě mladík chytře kouká.

Jakub Hulák: Mně se místy zdálo, jako bych cítil až moc pohled dospělého. Jak to vzniklo? Jak je v tom komiksu starý hrdina? A na divadle? V tom jsem tápal celou dobu.

Hlasy ze souboru: V komiksu je dospělý. / Já bych řekla, že mu je tak dvacet. / Já ty věci prožívám, dotýkají se mě. Ten komiks jsem vybral já, protože mi pomohl.

Hana Malaníková: Kromě vnitřního prožívání máme v divadle k dispozici fyzickou akci a prostor. Prožitek se dá na divadle moc pěkně ukázat i skrze fyzickou interakci.

Štěpán Pácl: Čím míň věcí tam je, tím větší mají význam. Když je tam nějaká věc nezáměrně zvolená, může být matoucí.

Děti v ohni: NIC

DHQP: Za normálních okolností bych se bál těch artistických kousků, ale byl jsem ovlivněný Melounovým cukrem, tak jsem věděl, že to máte pod kontrolou.

DHQP: Ta práce s rámem mi přišla ohromně využitá – na kolik způsobů se dá pokrýt papírem a podobně.

DHQP: Když tam třeba jen stáli, bylo vždycky jasné, že jsou si jisti, proč tam jsou a proč co dělají.

Jakub Hulák: Bylo to pro vás srozumitelné? Vnímali jste linku příběhu od začátku do konce?

DHQP: Dlouho jsem přemýšlel, podle jaké to je předlohy, možná mi chybělo dostat tam toho příběhu víc. I když určitě není špatné se předlohou jen inspirovat.

Jakub Hulák: Rozuměli jste někdo tomu odkládání předmětů?

DHQP: Byl to kult.

DHQP: Dávali tam věci, které jim byly blízké, nejbližší.

DHQP: Mě zaráželo, že říkali, že to je 7. A, což jsou docela malé děti. To možná ale souvisí s tou předlohou.

DHQP: Jako jednotlivci ty věci dělat nechtěli, ale dělali to jako členové skupiny.

(...)

Štěpán Pácl: Poměrně často se setkávám s díly Pavla Skály a jeho souborů. Je tam vždycky záměr podívat se divadelně na dané téma a prozkoumat možnosti toho tvaru. Vnímám jsem to jako cenný protest proti nihilismu. Ta tíseň na mě ale nedolehla. Téma je pochopitelné, ale nemůžeme ho zažít. Myslím, že jen zčásti se to daří ze dvou důvodů. Jednak tam jsou nějaké dolary, Amerika a 7. B – vlastně nevím, kdo se na mě kouká, jestli jste to vy, nebo někdo jiný. To mě zaměstná na hroznou dobu a já něco ztratím. Vlákáte mě tou předehrou do pocitu, že se dívám na vás samé.

Hana Malaníková: Na mě mluvila velká síla ve skupinové choreografii, mám pocit, že perfektně víte, co děláte, a máte to zmotivované. Prostorem, který by ještě stálo za to zmapovat, by bylo to, kde se to skupinové rozpadá na to individuální, na vztahy mezi nimi. Když přijde obětování vlasů, stane se to strašně rychle, nemůžu to prožít.

Pavel Skála: Nevím, jestli můžu už diskutovat...

Štěpán Pácl: Je to tvoje přehlídka.

Alena Zemančíková: Ještě chvíli vydrž. Vzhledem k tomu, že je to podle předlohy, říkám si, že to je právě to, co umí próza a co divadlo musí dělat jinak. Bud' se to rozepíše dramaticky do všech dialogů, což vy neděláte a nikdo vám to nevyčítá, nebo to udělá jako sled obrazů, čímž si pomůže od nutnosti věci slovně motivovat. Podle mého mínění to ve sledu obrazů příliš navazuje jedno na druhé. Jestli by nepomohlo, kdyby ty obrazy byly nějak oddělené – ale nevím jak.

Katarína Hitzingerová: Já už jsem to viděla potřetí, byla jsem poučená. Jsem ráda, že jste přinesli takovéhle téma. Přemýšlela jsem nad tím, jak mluvil Štěpán o tlumočení významu obětí – Declan Donnellan má skvělou knihu Herec a jeho cíl, kde mluví o práci, která se odehrává v hlavě herce, ale je potřeba to zviditelnit. Proto by bylo potřeba posílit střípky, které se nám vyjevují. Přemýšlela jsem, jestli cesta jazyka Agoty Kristof, která napsala Velký sešit, by nebyla ještě mrazivější. Technické věci typu lepení a příprav jsou trochu natáhnuté, co se týče temporytmu. Je tam cítit nějaká techničnost.

Jakub Hulák: Bylo vidět, že je za tím spousta poctivé práce a snahy, je tam potřeba něco vypovědět – bylo tam pro mě plno nápadů a silná místa. Chtěl jsem se zeptat, jak dlouho to hrajete a v jaké to je fázi.

Pavel Skála: Dneska jsme to poprvé hráli před diváky. Myslím, že tam musí být nějaká nadstavba, aby tam nebyl hrozný patos.

Štefan Foltán: Já to znám, nemám od toho odstup. Zdá se mi, že na jevišti stojí velká děcka, která mají vlastní názor – a bylo to pro mě strašně opatrné, asi že si od toho chcete nechat odstup, aby vás to nesežralo. Mohli byste být odvážnější.

Alena Zemančíková: Já protestuju proti tomu obětování panenství. Ani snad nechci vědět, jak to je v té knížce...

Lea Skálová: Ono to tam není řečený, jak.

Alena Zemančíková: A pak je to falešné. To se lehko řekne, když se to neřekne úplně.

m³: Theatrum Utrum

DHŽP: Zezačátku jsem se trochu bál, protože jsem nevěděl, co mám čekat. Pak se to rozjelo, vtáhlo mě to, vyplivlo mě to až na konci – a přišlo mi to geniální, tenhle humor mám hrozně rád.

DHŽP: Moje první reakce byla: Co? Co to bylo? Všechna představení dneska byla těžšího rázu, pak přišlo tohle a já měla hroznou radost, protože to byl až směšně jednoduchý humor, který perfektně funguje.

Lea Skálová: Celou dobu jsem vůbec nevěděla, říkala jsem si: Co?

Alena Zemančíková: Ale co je na tom tak... nepochopitelného?

DHŽP: Nepochopitelné je to zpracování, ne ta dějová linka. Nikdo nečeká, že někdo přijede na dřezu.

Lea Skálová: Přišlo mi, že některé vtipy by se daly víc rozvinout. Za mě to může být mnohem víc.

DHŽP: Je to o tom, jak se divadelnost různým způsobem propisuje do našich životů.

Hana Malaníková: Hrozně jste se mi líbili vy a to, s jakou chutí to rozjždíte. Pak jsem měla pocit, že vidím radostnou erupci vymyšlení pičovinek. Hrozně oceňuju, že jste byli na jevišti přítomní, dovedli jste spontánně komentovat a brát do hry věci, které se momentálně děly. Pro mě to byl autorský kabaret – a jestli jsem něčemu nerozuměla, tak to byl ten celkový rámec, pohřeb divadla. Nepřišlo mi, že to, co vidíme, se s divadelností nějak propojuje. Ale to, co bylo uvnitř, mě hrozně bavilo.

Alena Zemančíková: Já budu trošku kritičtější než ostatní. Jak vás teď vidím v civilu, jak jste vtipní a duchapřitomní, myslela bych si, že ty vaše humory mohly být trochu rafinovanější. Kdybyste si dali práci a vytvořili něco, co by souviselo s tím rámcem... Klad'te si na sebe vyšší nárok. Máte na to. S kabaretním humorem, má-li být chytrý, je hrozně moc práce, musí se to vymyslet. Bez toho to taková sranda není.

Jakub Hulák: Mně to přijde jako fajn příslib, že by to mohlo jít ještě mnohem dál.

Katarína Hitzingerová: Já nebudu kritizovat, nic jsem si ani nepsala, nechala jsem se tak ujet. V dramaturgii dnešního dne to bylo umístěné po takových kládách... Výborně fungujete, každý z vás je udělaný z jiného těsta.

Štěpán Pácl: Mě na tom potěšilo to, že to nespadlo do levné zábavy, protože si pokleslé žánry berete, ale přidáváte do toho rovinu chytrého jazyka. Moc si toho vážím a spatřuju v tom potenciál.

Jakub Hulák: Jak je to? Je tam improvizace?

Soubor: To je tajemství šéfkuchaře. / Je to deset na devadesát, ale neřekneme, co je co. / Děkujeme za všechny feedback, hlavně za ten kritičtější. / Tu eruptivnost jsme se snažili trochu omezovat.

Desinterpretoval Michal Zahálka.

PÁTEK 4. 4.

09:00 – 13:00 Semináře / Prostory ZUŠ

14:00 – 15:05 Ztraceni v horách (Studentské herecké studio DFXŠ) / Velký sál

15:45 – 16:25 Tak jak? (KUK/KUKíci) / Velký sál

16:30 – 17:30 Diskuse (Studentské herecké studio DFXŠ, KUK/KUKíci) / Nauka

17:45 – 18:10 Ich Adolf (DIVADLO (bez záruky) PRAHA) / Velký sál

**20:00 – 21:00 Nikoločava (Divadlo V.A.D. Kladno) – inspirativní představení /
Divadlo rozmanitostí**

21:30 - 22:00 Diskuse (DIVADLO (bez záruky) PRAHA) / Nauka

MOST

Akce probíhá pod záštitou
Statutárního města Most

Ústecký kraj

ZPRAVODAJ PŘEMOSTĚNÍ 2025. Redakce: Lucia Bihariová, Milan Hábl, Ivo Kristián Kubák, Diviš Novák, Kateřina Prášilová (toho času
distančně), Michal Zahálka (šéfredaktor). Grafika a sazba: Vojtěch Líba. Foto: Monika Drábková, Štěpán Křákal.
Jazykovou redakcí prošlo v rámci možností. Kontakt na redakci: michal.zahalka@gmail.com.